

Pressinformation 070607 om "Gamla Bruket" Maskinhallen från 1897.

Allmänna Konst- och Industriutställningen i Stockholm 1897 är en av de största utställningarna som ägt rum i Sverige. Utställningen var en generalmönstring av hur långt Sverige-Norge kommit i utvecklingen av industriproduktionen och framväxten av ett nytt samhälle. Mellan 15 maj – 3 oktober 1897 besökte 1 253 051 betalande besökare utställningen.

En av de mest imponerande byggnaderna var Maskinhallen, ritad av arkitekten Ferdinand Boberg och konstruerad av Fritz Söderberg. Den var konstruerad som en fackverkskonstruktion av stål med en spännvidd av 40 meter och på varje sida dessutom 14 meter fribärande konsoler, alltså en total bredd om 68 meter. Det inbördes avståndet mellan fackverkkonstruktionerna var 14 meter och hallens totala längd var 140 meter. Maskinhallen täckte en yta om 9 500 kvadratmeter och hade en höjd i taknock om 20 meter. Tak och väggar var vackert utformade, men byggda bara för en sommarutställning.

Maskinhallens stålstomme såldes på anbud när utställningen stängde. Bästa bud gavs av disponenten Erik Johan Ljungberg som företrädde Stora Kopparbergs Bergslags AB. Stålstommen fraktades i sina stora sektioner på järnväg från Stockholm till Borlänge och monterades upp som byggnadsskal kring det nya pappersbruk som skulle byggas vid Kvarnsvedsforsen i Dalälven. Pappersbruket invigdes år 1900, men numera är produktionen så storskalig att stålbyggnaden är i vägen för Stora Ensos produktion av papper. Byggnaden kallas "Gamla Bruket" inom pappersbruket.

Efter ansökan från Borlänge kommun, i samförstånd med ägaren Stora Enso Kvarnsveden, har World Monuments Fund i New York satt upp Maskinhallen - Gamla Bruket på sin lista över de 100 mest hotade byggnaderna i hela världen som är av arkitektoniskt och kulturellt intresse.

Den viktigaste konsekvensen av att komma med på World Monuments Watchlist är den internationella uppmärksamhet som detta medför. En expertpanel inom organisationen har bedömt Maskinhallen - Gamla Bruket som en världsomspännande angelägenhet att bevara.

Inom Borlänge kommun pågår arbetet med att undersöka möjligheterna till en flytt och återuppbyggnad mera centralt i Borlänge. Den internationella uppmärksamheten som World Monuments Fund nu ger projektet klarlägger dels att byggnaden är ett omistligt arv, dels ökar möjligheterna för ett helt nödvändigt internationellt, europeiskt, nationellt och lokalt finansiellt stöd för genomförandet av en flytt och återuppbyggnad.

Nils Persson, kommunstyrelsens ordförande

Arne Ludvigsson, stadsarkitekt